

ment la conservació d'alguns fons, com és el cas de les notaries d'Hostalric i Maçanet, cremades durant l'assalt de les tropes napoleòniques el 1809. També cal subratllar que les notaries més riques en documentació són les de Blanes i Santa Coloma de Farners.

Els protocols originals es conserven a diversos arxius, però principalment a l'Arxiu Històric de Girona (la majoria dels anteriors al 1799), l'Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners (els posteriors al 1800) i l'arxiu del notari-arxiver de Santa Coloma, on es conserven els protocols que tenen entre 25 i 100 anys. Cal dir que la llei limita la consulta pública dels protocols de menys de cent anys. La tasca d'en Josep M. Grau ha estat ingent i minuciosa, perquè a més dels esmentats arxius ha consultat nombrosos arxius parroquials i municipals a la recerca de protocols esparsos o de dades referents a les notaries.

Una de les principals singularitats d'aquest catàleg és el complet estudi històric que l'autor fa de cada notaria, aprofundint considerablement en la seva història i evolució; altra aportació remarcable és la petita fitxa biogràfica dels notaris que encapçala cada període; es pot afirmar, doncs, que el treball d'en Grau Pujol obre un nou camí en la història del notariat català i dels seus membres. Ens consta que aquesta part del catàleg ha estat fruit d'un treball lent (més de quatre anys) i costós.

La fitxa de cada unitat documental específica la tipologia: manuals i llibres comuns, on s'inclouen manuals, protocols i nòtules; llibres especials, és a dir, testaments, codicils, inventaris, capítols matrimonials, etc.; testaments closos i índexs. Segueixen les dates extremes, número de folis, tipus d'enquadernació, índex si en té, les sigles de l'arxiu i el fons on es conserva el protocol i la seva signatura.

En definitiva, ens trobem davant d'un treball sòlid i metòdic, un catàleg que va més enllà d'una simple enumeració de protocols, i que entra a tractar la història de tota una sèrie de notaries i de la seva evolució al llarg dels anys. A ben segur que serà una obra de referència obligada per a la història del notariat a Catalunya.

Xavier Pérez i Gómez

Una vida per un poble

VEHÍ, A.; FRIGOLA, J.; FISAS, V.

Joaquim Vallmajó. *Una vida per un poble.*

Ed. Grup d'Empordanesos i Empordaneses per la Solidaritat.

Figueres, 1995, 95 pàg.

Fa força anys vaig conèixer en Quim Vallmajó al seminari de Girona. Quan jo hi entrava ell marxava amb els Pares Blancs per preparar-se per anar a «missions». Sortosament l'amistat iniciada va continuar i, amb el temps, es va aprofundir gràcies a la relació que havíem establert des de Justícia i Pau de Girona. Encara durant la seva darrera estada a Girona vàrem parlar d'accions de col·laboració i, com sempre, la seva paraula valenta i la reflexió crítica, des de la seva africanitat, qüestionava els papers que jugaven –i juguen– la societat europea occidental, l'Església catòlica, altres confessions religioses i les Organitzacions No Governamentals en la construcció d'un món diferent, menys injust. La seva mort física, en la lògica dels profetes, no l'allunya de nosaltres; al contrari, és ben viu en el record.

Sobre aquest empordanès assassinat

Joaquim Vallmajó

Una vida per un poble

a Rwanda s'han publicat força articles arran de la seva mort. També s'ha fet un llibre. Un llibre que és una demostració clara que, davant de situacions internacionals greus i que ens superen, no s'hi val a dir «no hi ha res a fer» o a lamentar-ho simplement al voltant de la taula. Aquesta és l'actitud que interessa al sistema dominant perquè així tot continua igual i res no canvia.

Un grup d'homes i dones de l'Empordà amb inquietud i sensibilitat, agrupats al voltant del «Grup d'Empordanesos i Empordaneses per la Solidaritat», són qui han fet i publicat aquest llibre. I quan dic «fet» vull dir que han escrit part del text, n'han fet el disseny i la maquetació, han tingut cura de la impressió i de la difusió, etc. Perquè no és un llibre per fer diners sinó per difondre un testimoni i promoure la reflexió i l'acció a favor d'un món més just. Junta-ment amb el llibre aquest Grup té preparada una exposició itinerant sobre el mateix tema per a tots els grups i entitats interessats.

El llibre és petit, no arriba a cent pàgines, i molt llegidor. Consta de tres capítols, a més d'una introducció. Agustí Vehí ens acosta al coneixement de Rwanda, a nosaltres que som fills d'una escola i d'una educació eurocèntrica. Amb un llenguatge clar, l'historiador empordanès ens prepara per a una lectura aprofundida dels altres capítols. Sis mapes i una petita bibliografia demostren les capacitats docents de Vehí.

La part central del llibre, «En Joaquim Vallmajó, profeta i màrtir d'avui», és de Josep Frigola, empordanès, company de Seminari i Pare Blanc, com en Quim. Fa un seguiment del treball d'en Quim des del 1989 fins a la seva mort. És la història d'un llarg i tenaç viacrucis; dels esforços d'en Quim i d'altres com-

panys per canviar el comportament de determinades organitzacions d'ajuda; de la impotència davant la insensibilitat i la incomprensió del treball que es fa; de l'esforç per canviar la mentalitat i per obrir els ulls a les autoritats polítiques i religioses, etc.

El text és farcit de fragments de cartes d'en Quim. Aquelles cartes sinceres que ens enviava. Cartes que posaven el dit a la llaga i que ens deixaven un gust agredolç d'admiració i culpabilitat perquè ens ho deia un amic que ja era africà de cor i de vida. A mesura que llegia aquest capítol em venia a la memòria el testimoni d'un altre amic i company empordanès: en Joan Alsina.

La tercera part, molt breu, és de Vicenç Fisas, expert en qüestions d'armament que ens permet de veure les complicitats dels països occidentals en la preparació de la massacre.

El llibre s'acaba amb un text de Quim Vallmajó, una imaginària carta d'un nen de Rushaki a un nen de Kigali. És el testament d'en Quim que acaba desitjant que la pau arribi aviat i es clou amb aquestes paraules: «Espero que em convidis aviat a venir a Kigali». Una anada que hem de fer tots els lectors.

Des que va sortir el llibre, setembre de 1995, fins ara s'han anat coneixent noves informacions sobre el seu assassinat, sobre el paper de l'Església catòlica i d'altres confessions en el conflicte no acabat, etc. No sé si em poso allà on no em demanen, però encoratjo el Grup d'Empordanesos i Empordaneses per la Solidaritat que pensin en una segona edició ampliada amb tota la documentació que tenen. D'aquesta manera continuaran recordant-nos la vida i mort d'en Quim i ens ajudaran a mantenir-nos ull viu i actius en aquesta tasca de bastir una societat Solidària, tal com ells volen i per a la qual en Quim va donar la vida.

Salomó Marquès

L'homenot de Llofriu «pintat» per un fotògraf

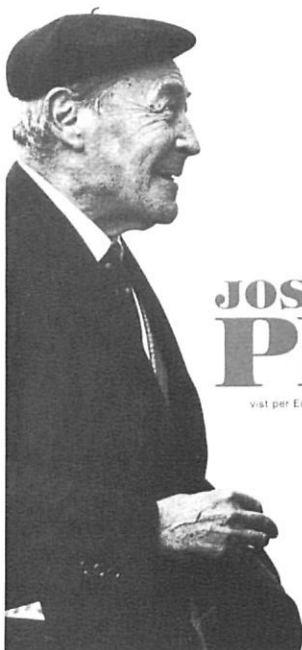
Josep Pla vist per Eugeni Forcano.
Editorial AUSA.
Sabadell, 1995.

Hem començat el compte enrere per celebrar el centenari del naixement de Josep Pla. No és cap casualitat que aquestes ratlles quedin escrites un 8 de març. El proper, el de 1997, serà el de l'efemèrides que, ben segur, serà sonat i ple de paraules i de tota mena de papers i declaracions importants. Aquí mateix, a la *Revista de Girona*, ja estem treballant en el com i el què caldrà fer.

Un primer pas dels dies vers els actes de l'any vinent podria ser el que s'ha fet amb aquest llibre: *Josep Pla vist per Eugeni Forcano*.

En primer lloc, cal saber que al darrere de l'obra tenim una casa editora singular: AUSA. I darrere de l'editorial una persona excepcional: Albert Estrada i Vilarrasa. Possiblement el senyor Estrada sigui conegut i apreciat com a magnífic aquarellista. Ho és. Però és també un romàntic. Encara en tenim en aquest país. Que Déu ens els conservi. AUSA ha editat un seguit de llibres, com només podia fer-ho un esperit sensible, inquiet i amb sintonia amb l'art d'aquest país, des de la publicació en facsímil de la revista *Pèl i Ploma* a un volum impecable dedicat a Ramon Casas. Són unes pinzellades de l'esperit d'AUSA, és a dir de l'esperit d'Albert Estrada... A més, a aquest editor, Girona li té el cor robat. Estima el nostre paisatge i la nostra ciutat. I ho demostra amb fets, no pas amb discursos de cap de setmana o de «segones residències», per cert, una expressió lamentable. Albert Estrada ha pintat Girona amb la seva tècnica de difícil superació, però també ho ha fet amb el cor i, ara, ens regala aquest llibre irreplicable.

La col·laboració de Josep Vergés, editor, amic i confident de Pla hi dona el to literari adient. El senyor Vergés, que és fill de Palafrugell i viu en una bona casa de Barcelona, hauria d'escriure més sovint. Seria un plaer llegir-lo. En aquest llibre, hi posa les paraules justes. A voltes entranyables, pel seu amic que l'ha precedit en el pas del temps: «porta un vestit de vellut i boina, la disfressa de pagès que tant li agrada» o «va molt ben vestit i amb la figura encara jove, tot és calma i distinció». Tímidament s'enyora

**JOSEP
PLA**
vist per Eugeni Forcano

EDITORIAL AUSA